

НАЦІОНАЛЬНА СЛУЖБА
ПОСЕРЕДНИЦТВА І ПРИМИРЕННЯ

Аналітична довідка про стан соціально-трудових відносин в
Україні у розрізі галузей економіки та адміністративно-
територіальних одиниць
за 2024 рік

Зміст

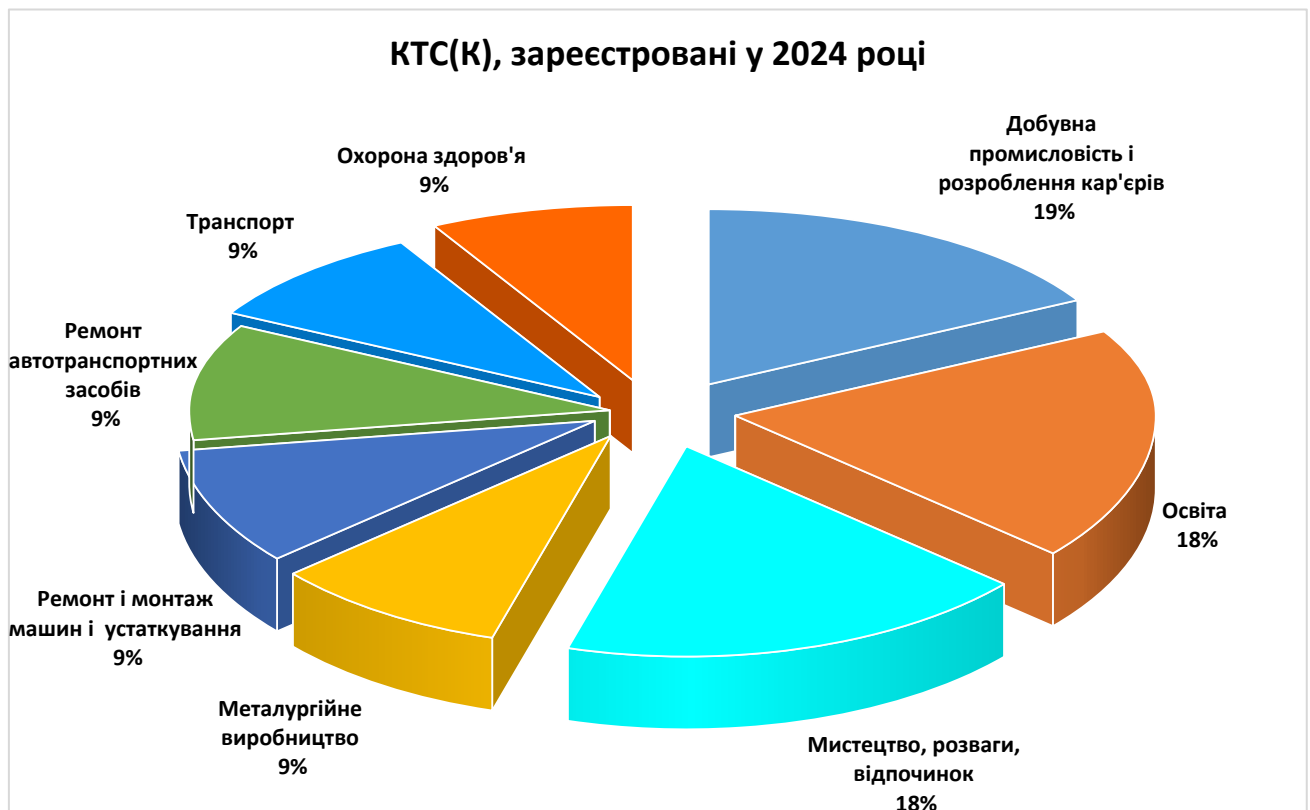
1. Сприяння вирішенню та запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів)	3
2. Освіта	4
3. Охорона здоров'я	7
4. Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	10
5. Житлово-комунальне господарство	12
6. Транспорт, складське господарство	14
7. Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	16
8. Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів	17
9. Стан СТВ на підприємствах, в установах, організаціях інших галузей економіки	18

Сприяння вирішенню та запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів)

Національною службою посередництва і примирення (далі – НСПП) в межах повноважень здійснено аналіз стану соціально-трудових відносин на підприємствах, в установах та організаціях регіонів України у 2024 році, за окремими видами економічної діяльності.

Загалом упродовж 2024 року НСПП сприяла вирішенню 103 колективних трудових спорів (конфліктів) (далі – КТС(К)): 3 – на національному, 4 – на галузевому, 1 – на територіальному, 95 – на виробничому рівнях. У зазначених спрах найманими працівниками було висунуто 264 вимоги.

Так, у 2024 році НСПП зареєстровано 11 спорів* на виробничому рівні: 5 КТС(К) у Харківській області, 2 – у Дніпропетровській, 2 – у Чернігівській, та по одному спору у Житомирській та Тернопільській областях.

З метою запобігання виникненню КТС(К) упродовж 2024 року Службою здійснювались заходи щодо врегулювання розбіжностей та стабілізації стану соціально-трудових відносин (далі – СТВ) на 495 підприємствах (установах, організаціях).

Зокрема, з метою запобігання виникненню КТС(К) у 2024 році НСПП взято на облік 356 підприємств.

* Зменшення кількості зареєстрованих КТС(К) обумовлено, зокрема заборонаю проведення страйків, масових зібрань та акцій соціального протесту відповідно до статті 19 Закону України «Про правовий режим воєнного стану».

Кількість підприємств, взятих на облік НСПП у 2024 році, у розрізі галузей економіки

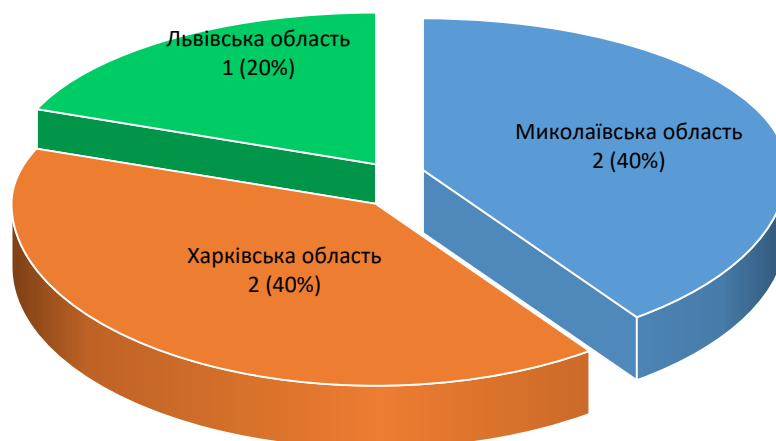

Найбільше ускладнення/загострення стану СТВ спостерігалось у закладах освіти та охорони здоров'я. Також, розбіжності між сторонами СТВ виникали, зокрема на підприємствах житлово-комунального господарства, добувної промисловості, сільського господарства, транспорту, металургійної галузі, з ремонту автотранспортних заходів, у сфері мистецтва, спорту, розваг та відпочинку.

Освіта

Упродовж 2024 року НСПП сприяло вирішенню 5 КТС(К) в освітніх закладах.

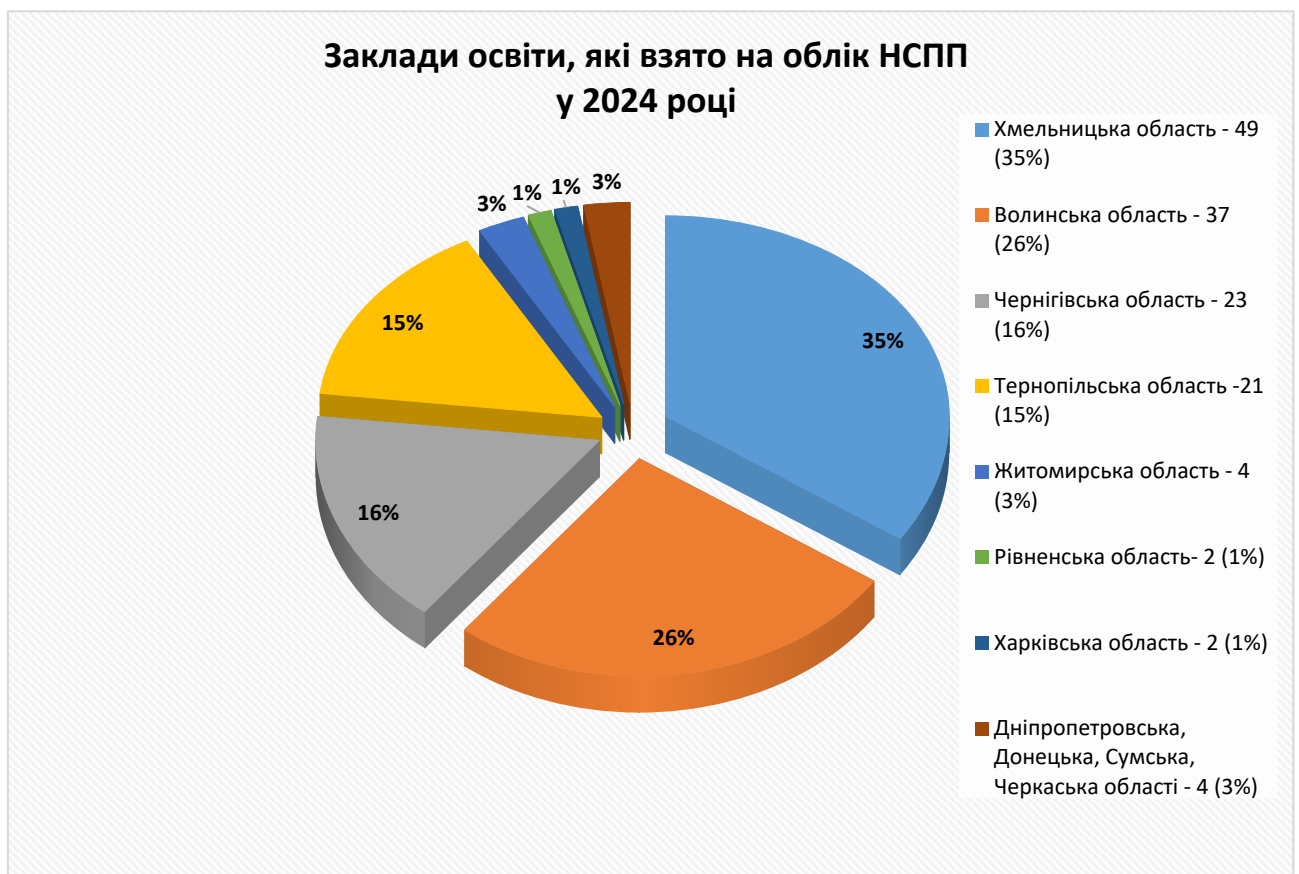
КТС(К) в освітній сфері

Зокрема, у лютому 2024 року в освітній сфері зареєстровано 2 спори: КЗ «Харківська спеціальна школа №5» та КЗ «Харківська спеціальна школа ім. Короленка». Вимоги найманих працівників стосувались своєчасності виплати заробітної плати. З метою вирішення спорів проведено 4 засідання примирних комісій та 12 узгоджувальних зустрічей зі сторонами КТС(К). Завдяки оперативній роботі відділення НСПП в Харківській області у квітні зазначені спори були зняті з реєстрації у зв'язку з вирішенням.

Станом на 01.01.2025 у стадії вирішення перебували 2 КТС(К) в Кривоозерському професійному аграрному ліцеї Миколаївській області та 1 спір у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького.

Крім того, упродовж року Службою здійснювались заходи щодо запобігання виникненню КТС(К) у 158 закладах освіти. У 2024 році з метою запобігання виникненню КТС(К) на облік НСПП взято 142 освітніх заклади.

Основними причинами виникнення розбіжностей між сторонами СТВ стали: несвоєчасність виплати заробітної плати та наявність заборгованості з неї, реорганізація освітніх закладів, переведення працівників на неповний робочий тиждень.

У порівнянні з 2023 роком у 2024 році кількість розбіжностей у закладах освіти зросла в 3,6 разів.

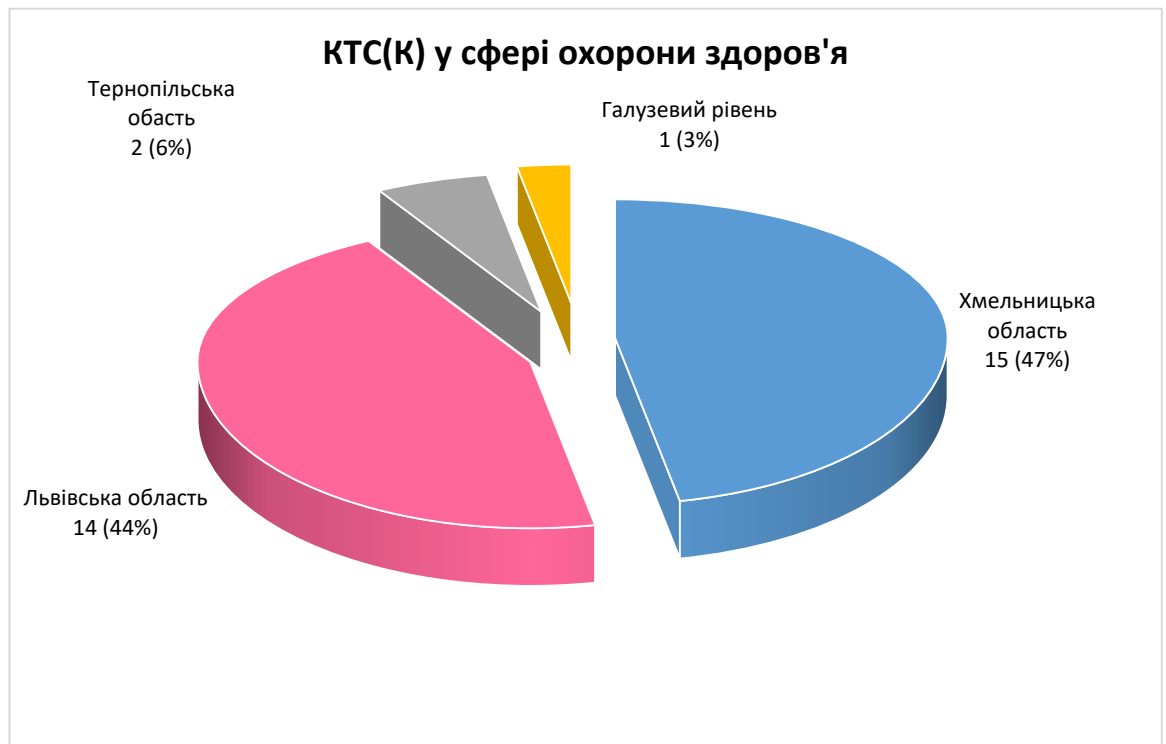
З метою врегулювання розбіжностей у 158 закладах освіти проведено 362 узгоджувальні зустрічі між сторонами СТВ. За результатами примирних процедур попереджено виникнення КТС(К) у 156 (99%) освітніх закладах. У КЗ «Харківська спеціальна школа № 5» розбіжності стали предметом виникнення КТС(К).

Так, результати вивчення стану СТВ в освітній сфері свідчать, що основними проблемами діяльності закладів освіти регіонів стали:

- низький рівень оплати праці педагогічних працівників;
- дефіцит фінансування, зокрема, недостатність коштів на виплату доплат, надбавок та матеріальної допомоги на оздоровлення в окремих територіальних громадах;
- реорганізація, оптимізація, перепрофілювання закладів, що обумовлює скорочення чисельності або штату працівників;
- дефіцит кваліфікованих кадрів.

Охорона здоров'я

Упродовж 2024 року НСПП сприяло вирішенню 32 КТС(К) у сфері охорони здоров'я: 1 КТС(К) на галузевому рівні та 31 КТС(К) на виробничому рівні.

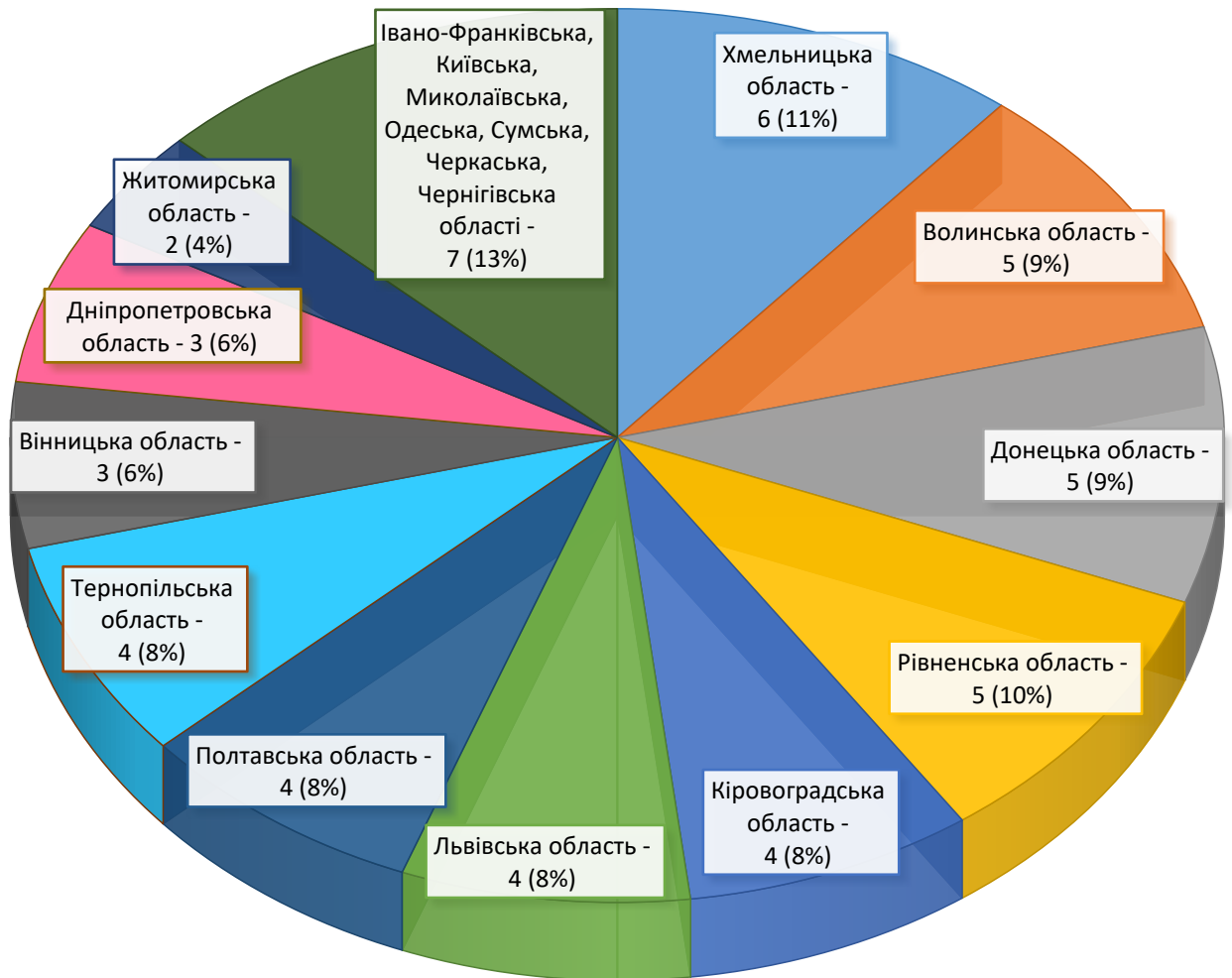
Так, у грудні 2024 року зареєстровано КТС(К) на КНП «Тернопільській обласний центр реабілітації та розвитку дитини». Вимоги найманих працівників відділення транзитного перебування (спеціалізоване відділення) стосувались забезпечення виконання положень статей 42 та 49² Кодексу законів про працю України при вивільненні працівників.

З метою вирішення 32 КТС(К) упродовж 2024 року проведено 2 засідання примирних комісій та 69 узгоджувальних зустрічей зі сторонами спорів. Так, за сприяння НСПП упродовж року вирішено 30 КТС(К) у закладах охорони здоров'я: 15 спорів у Хмельницькій області, 14 – у Львівській, та 1 – у Тернопільській області.

Станом на 01.01.2025 у стадії вирішення перебували: 1 КТС(К) галузевого рівня та 1 КТС(К) на КНП «Тернопільській обласний центр реабілітації та розвитку дитини».

З метою запобігання виникненню КТС(К) Службою здійснювались відповідні заходи у 78 закладах охорони здоров'я. Зокрема, у 2024 році на облік НСПП взято 52 медичні заклади.

Заклади охорони здоров'я, які взято на облік НСПП у 2024 році

Причинами виникнення розбіжностей у медичних закладах стали: порушення трудового законодавства в частині оплати праці, зокрема, наявність заборгованості із виплати заробітної плати, реорганізація закладів, скорочення чисельності або штату працівників, встановлення неповного робочого дня, недотримання положень колективного договору щодо гарантій діяльності профспілкової організації.

Причини виникнення розбіжностей у закладах охорони здоров'я

Наявність заборгованості із виплати заробітної плати	Інші питання оплати праці	Реорганізація, скорочення штату або чисельності працівників	Встановлення неповного робочого дня	Забезпечення гарантій діяльності профспілки
68%	14%	13%	4%	1%
Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Івано-Франківська, Київська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Хмельницька, Чернігівська області	Львівська, Миколаївська, Полтавська, Рівненська, Черкаська області	Волинська, Житомирська, Тернопільська, Хмельницька області	Хмельницька область	Рівненська область

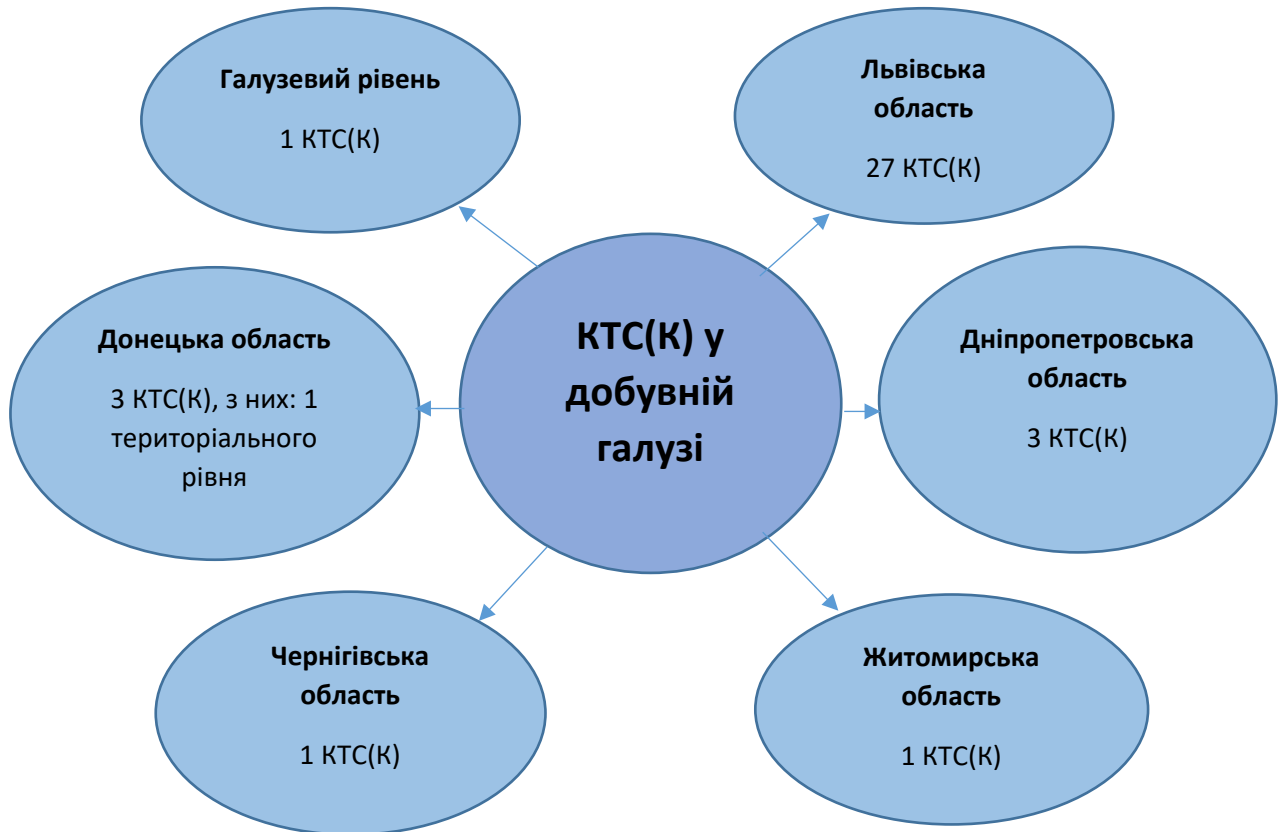
З метою врегулювання розбіжностей у 78 закладах охорони здоров'я проведено 200 узгоджувальних зустрічей між сторонами СТВ. За результатами примирних процедур попереджено виникнення КТС(К) у 69 (88%) медичних закладах.

Так, об'єктивними факторами, що суттєво впливали на стан СТВ у сфері охорони здоров'я стали:

- низький рівень оплати праці медичних працівників;
- недостатній рівень матеріально-технічного забезпечення діяльності закладів охорони здоров'я;
- недостатнє кадрове забезпечення медичними працівниками, як лікарями, так і молодшими спеціалістами з медичною освітою;
- плинність кадрів, збільшення навантаження на медичний персонал.

Добувна промисловість і розроблення кар'єрів

У 2024 році НСПП сприяла вирішенню 35 КТС(К) на підприємствах добувної промисловості і розроблення кар'єрів, де найманими працівниками/профспілками було висунуто 85 вимог.

Так, упродовж року було зареєстровано 2 КТС(К) на підприємствах добувної промисловості і розроблення кар'єрів:

- у АТ «Криворізький залізорудний комбінат» (Дніпропетровська область), де вимоги найманих працівників стосувались оплати та режиму праці;
- на Казенному підприємстві «Кіровгеологія» (Житомирська область) з вимогами щодо виконання окремих положень законодавства про працю та колективного договору.

У ході вирішення 35 КТС(К) у добувній галузі упродовж року проведено 3 засідання примирних комісій та 117 узгоджувальних зустрічей зі сторонами спорів.

За сприяння НСПП вирішено та знято з реєстрації 4 КТС(К): 1 спір на галузевому рівні, 1 – на територіальному рівні, 2 – на виробничому рівні (Донецька та Чернігівська області).

Станом на 01.01.2025 у стадії вирішення перебувало: 27 КТСК) у Львівській області, 2 – у Дніпропетровській, та по одному спору у Донецькій та Житомирській областях.

Упродовж року НСПП здійснювала заходи щодо запобігання виникненню КТС(К) на 24 підприємствах добувної промисловості і розроблення кар'єрів. Зокрема, у 2024 році на облік НСПП взято 21 підприємство, що в 2,4 рази більше, ніж у 2023 році. Так, 93 % розбіжностей між сторонами СТВ виникли через заборгованість із виплати заробітної плати, 7% пов'язані зі встановленням нових/зміною існуючих соціально-економічних умов праці та виробничого побуту.

Назва адміністративно-територіальної одиниці (область)	Кількість підприємств, які взято на облік НСПП у 2024 році	Причини виникнення розбіжностей між сторонами СТВ	
		Заборгованість із виплати заробітної плати	Встановлення нових/зміна існуючих соціально-економічних умов праці та виробничого побуту
Вінницька	2	2	
Волинська	1	1	
Дніпропетровська	5	4	1
Донецька	9	17	
Житомирська	1		1
Кіровоградська	1	1	
Львівська	1	1	
Чернігівська	1	1	
Всього	21	27	2

З метою врегулювання розбіжностей на підприємствах добувної промисловості проведено 77 узгоджувальних зустрічей. За результатами вжитих заходів попереджено виникнення КТС(К) на 13 підприємствах добувної галузі. На 2 підприємствах розбіжності між сторонами СТВ призвели до виникнення спорів.

Так, проведений аналіз свідчить, що на діяльність підприємств добувної промисловості і розроблення кар'єрів, зокрема, вугледобувних підприємств, впливали такі чинники:

- несвоєчасність розрахунків за відвантажене вугілля;
- невикористання інноваційних технологій до видобутку вугілля;

- значні витрати на виробництво вугільної продукції, що не покриваються надходженням коштів від її реалізації;
- зниження обсягів видобутку вугілля;
- проблеми зі збутом продукції, зокрема, блокування традиційних експортних шляхів поставки продукції на зовнішні ринки та суттєве збільшення витрат на логістику;
- значні суми кредиторської заборгованості;
- дефіцит кваліфікованої робочої сили;
- недостатність обігових коштів.

Житлово-комунальне господарство

У 2024 році НСПП здійснювало заходи щодо запобігання виникненню КТС(К) на 41 підприємстві житлово-комунального господарства та сприяло вирішенню 4 КТС(К), які були зареєстровані у попередні роки.

Так, упродовж року з метою запобігання виникненню КТС(К) на облік НСПП взято 29 підприємств житлово-комунальної сфери.

Розбіжності, що виникли між сторонами СТВ у житлово-комунальній сфері, стосувались: несвоечасності виплати заробітної плати та погашення заборгованості – 79%, дотримання положень трудового законодавства щодо вивільнення працівників при скороченні їх чисельності, ліквідації підприємства – 9%, дотримання положень колективних договорів щодо оплати та охорони праці – 9%, реорганізації підприємства – 3%.

Упродовж 2024 року в рамках запобігання виникненню КТС(К) на житлово-комунальних підприємствах проведено 114 узгоджувальних зустрічей, у ході вирішення КТС(К) – 32.

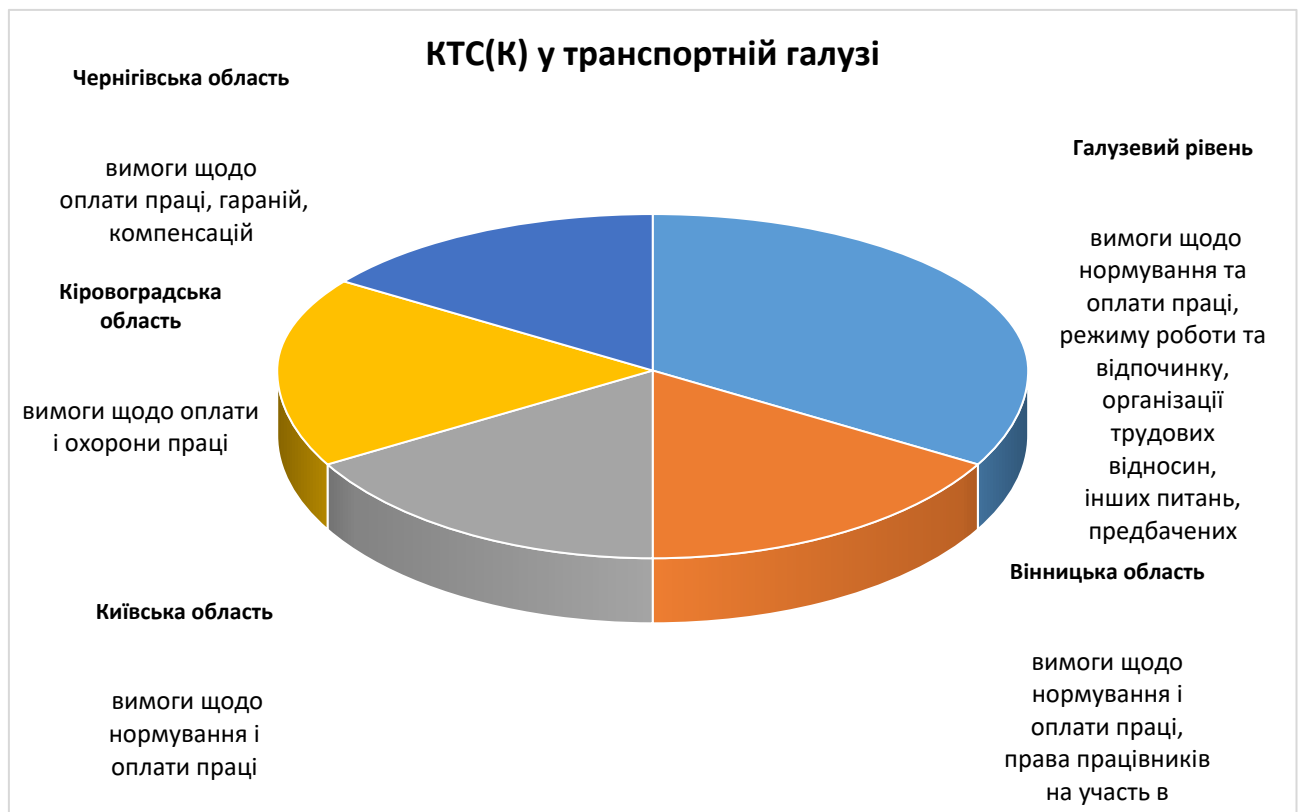
Так, за сприяння НСПП попереджено виникнення КТС(К) на 35 підприємствах, знято з реєстрації 4 спори.

За результатами вивчення стану СТВ у житлово-комунальній сфері виявлено основні проблеми діяльності підприємств:

- недостатнє фінансування;
- дефіцит кадрів;
- неплатоспроможність населення;
- значні обсяги дебіторської та кредиторської заборгованості;
- зношення основних фондів водопровідно-каналізаційного господарства, необхідність заміни застарілого обладнання, капітального ремонту мереж водопроводу;
- невідповідність діючих тарифів на послуги фактичним витратам (собівартості);
- руйнування та пошкодження будівель і споруд у зоні активних бойових дій.

Транспорт, складське господарство

Упродовж 2024 року НСПП сприяла вирішенню 6 КТСК(К) у транспортній галузі: 2 – на галузевому рівні та 4 – на виробничому рівні. У зазначених спорах найманими працівниками/профспілками було висунуто 24 вимоги.

Так, у 2024 році НСПП зареєстровано КТС(К) на ДчП «Техавтосервіс» ПрАТ Чернігівавтосервіс». Вимоги найманих працівників стосувались виконання положень колективного договору щодо виплати компенсації за час чергування у вихідні і святкові дні, сплати вартості довідок при проходженні спеціальної медкомісії водіїв, надання працівникам матеріальної допомоги.

У ході вирішення спорів на підприємствах транспорту, складського господарства у 2024 році проведено 2 засідання примирних комісій та 13 узгоджувальних зустрічей. Станом на 01.01.2025 року у стадії вирішення перебували усі 6 КТС(К).

З метою запобігання виникненню КТС(К) НСПП здійснювало заходи на 24 підприємствах транспортної галузі. Так, у 2024 році взято на облік 16 підприємств. Основною причиною виникнення розбіжностей між сторонами СТВ стала заборгованість із виплати заробітної плати. Через наявність зарплатних боргів взято на облік 13 підприємств (81%). Розбіжності на інших підприємствах стосувалися охорони праці, режиму робочого часу та відпочинку, дотримання законодавства при скороченні працівників, нормування і оплати праці.

Задля врегулювання розбіжностей на підприємствах транспортної галузі проведено 70 узгоджувальних зустрічей. За результатом вжитих заходів попереджено виникнення КТС(К) на 18 підприємствах.

Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок

Упродовж 2024 року НСПП зареєстровано 2 КТС(К) у закладах мистецтва Харківської області.

Так, у жовтні зареєстровано спір між первинною профспілковою організацією та адміністрацією Харківського театру для дітей та юнацтва. Вимога профспілки стосувалась забезпечення проведення конференції трудового колективу театру щодо прийняття колективного договору на 2024-2029 роки.

У листопаді було зареєстровано КТС(К) у Харківському державному академічному театрі ляльок ім. В.А. Афанасьєва, де найманими працівниками висунуто вимогу щодо виплати заробітної плати за серпень-вересень 2024 року. З метою вирішення вимог найманих працівників, за сприяння відділення НСПП у Харківській області, створено примирні комісії. Загалом проведено 2 засідання примирних комісій та 21 узгоджувальна зустріч зі сторонами КТС(К). На початок 2025 року зазначені спори перебували у стадії вирішення.

З метою здійснення заходів щодо запобігання виникнення КТС(К) у сфері мистецтва, спорту, розваг та відпочинку у 2024 році на облік НСПП взято 11 закладів. Причиною ускладнення стану СТВ та виникнення розбіжностей між сторонами стала заборгованість із виплати заробітної плати.

З метою врегулювання розбіжностей у закладах мистецтва, спорту, розваг та відпочинку, за сприяння відділень НСПП, проведено 38 узгоджувальних зустрічей. У зв'язку з врегулюванням розбіжностей 8 закладів знято з обліку.

Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування

У 2024 році НСПП сприяла вирішенню 3 КТС(К) на металургійних підприємствах Дніпропетровської області та 1 КТС(К) на підприємстві з виробництва готових металевих виробів Донецької області.

Зокрема, у лютому було зареєстровано КТС(К) у ПАТ «Дніпровський металургійний завод», де вимога найманих працівників стосувалась підвищення рівня заробітної плати. З метою оперативного вирішення спору, за сприяння відділення НСПП в Дніпропетровській області, проведено 2 засідання примирної комісії та 5 узгоджувальних зустрічей зі сторонами КТС(К). За результатом вжитих заходів роботодавцем було задоволено вимогу найманих працівників, і вже в березні зазначений спір знято з реєстрації.

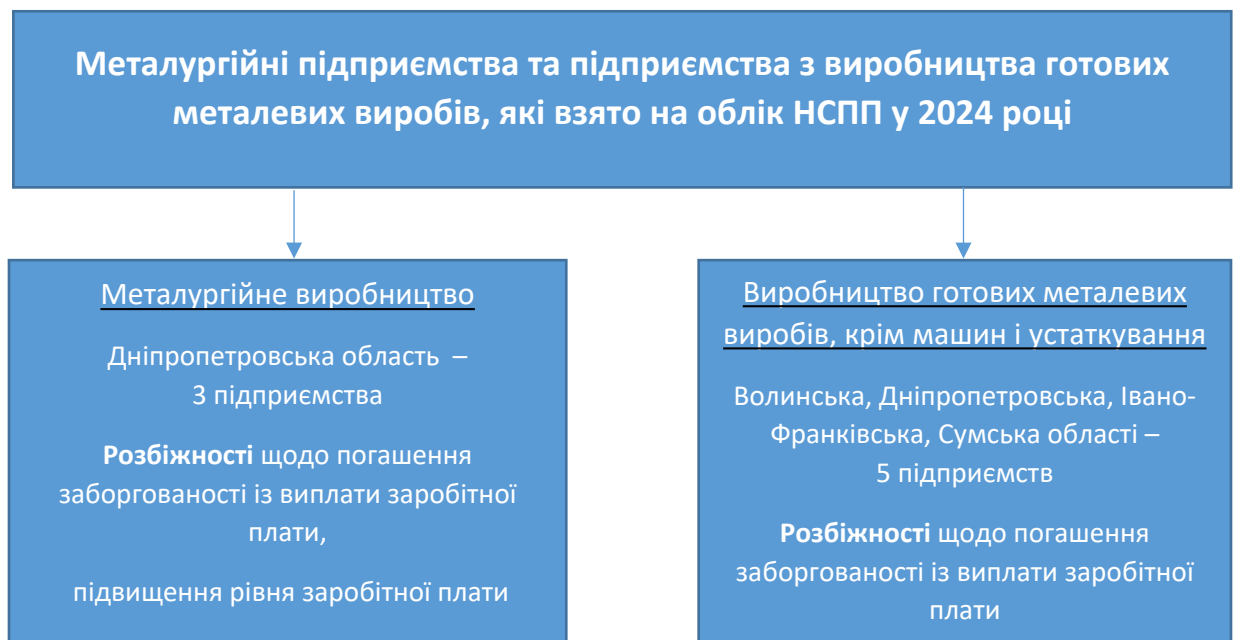
Крім того, з початку року було знято з реєстрації 1 КТС(К) у ПАТ «АрселорМіталл Кривий Ріг».

Загалом упродовж 2024 року з метою вирішення вимог у 4 КТС(К) проведено 2 засідання примирних комісій та 40 узгоджувальних зустрічей.

На початок 2025 року у стадії вирішення перебували 2 КТС(К): в Дніпропетровській та Донецькій областях.

У рамках запобігання виникненню КТС(К) НСПП здійснювались заходи щодо врегулювання розбіжностей на 16 підприємствах галузі.

Так, у 2024 році на облік НСПП взято 8 підприємств галузі.

З метою врегулювання розбіжностей між найманими працівниками та роботодавцями проведено 54 узгоджувальні зустрічі. За результатом вжитих заходів попереджено виникнення 11 КТС(К). Розбіжності у ПАТ «Дніпровський металургійний завод» призвели до виникнення спору.

Стан СТВ на підприємствах, в установах, організаціях інших галузей економіки

Упродовж 2024 року ускладнення стану СТВ спостерігалось також на підприємствах інших галузей економіки.

Так, у лютому було зареєстровано КТС(К) на підприємстві з **ремонту та технічного обслуговування електроустаткування**: Казенному підприємстві «Зміївський ремонтний енергомеханічний завод» (Харківська область), де вимоги найманих працівників стосувались охорони праці. У травні, за сприяння відділення НСПП у Харківській області, зазначений спір було вирішено та знято з реєстрації.

У листопаді було зареєстровано КТС(К) на підприємстві з **технічного обслуговування та ремонту автотранспортних засобів**: ТОВ «Техремонт» (Чернігівська область), з вимогою найманих працівників щодо виплати матеріальної допомоги згідно з колективним договором. Наразі зазначений спір перебуває у стадії вирішення.

Крім того, упродовж року з метою здійснення заходів щодо запобігання виникненню КТС(К) на облік НСПП було взято підприємства, установи, організації, які відносяться до наступних видів економічної діяльності:

Вид економічної діяльності, кількість підприємств, які взято на облік у 2024 році	Причини виникнення розбіжностей			
	Наявність заборгованості із виплати заробітної плати	Невиконання окремих положень законодавства про працю	Встановлення нових/зміна існуючих соціально-економічних умов праці	Невиконання окремих положень колективних договорів
Сільське, лісове господарства - 18	74%	21%		5%
Професійна, наукова та технічна діяльність - 14	93%		7%	
Торгівля; ремонт автотранспортних засобів - 12	92%	8%		
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування - 8	63%	37%		
Виробництво гумових і пластмасових виробів - 7	100%			
Машинобудування - 6	100%			
Будівництво - 5	100%			
Виробництво харчових продуктів- 3	67%		33%	
Виробництво хімічної продукції - 1	100%			
Ремонт і монтаж машин і устаткування - 1	100%			
Інформація та телекомунікації - 1	100%			
Надання інших видів послуг - 1	100%			

Проведений аналіз свідчить, що основною причиною виникнення розбіжностей на підприємствах, в установах, організаціях у 2024 році стала заборгованість із виплати заробітної плати.

Загалом, у січні-грудні за сприяння НСПП вирішено та знято з реєстрації 50 КТС(К): 1 КТС(К) на галузевому рівні, 1 КТС(К) на територіальному рівні (Донецька область) та 48 КТС(К) на виробничому рівні (Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Івано-Франківська, Київська, Львівська, Полтавська, Тернопільська, Харківська, Хмельницька та Чернігівська області).

Крім того, за результатами вжитих заходів, за сприяння НСПП, попереджено виникнення КТС(К) на 426 підприємствах, що майже на 26% більше ніж у 2023 році.

З метою сприяння поліпшенню стану СТВ та запобігання виникненню КТС(К) фахівці НСПП активно взаємодіяли з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, організаціями профспілок та роботодавців, надавали консультації та роз'яснення сторонам СТВ, брали участь засіданнях комісій обласних, місцевих, районних адміністрацій, та заходах, що проводилися сторонами соціального діалогу.